

19. Písmo a formátování textu

Čitelnost textu je jednou ze základních předpokladů přístupnosti stránky. Týká se širokého spektra uživatelů: nejen lidí se zrakovým postižením nebo sníženým barvocitem, seniorů nebo lidí s poruchami čtení, ale např. i těch, kteří pro přístup ke stránce používají mobilní zařízení.

Čitelnost textu může být ovlivněna různými faktory. Kromě kontrastu, nevhodného vzorku na pozadí apod. je to především využití vhodného písma a formátování textu.

Výběr fontu

Výběr fontu pro webové stránky obvykle vychází z grafického stylu organizace. Ten v určitých případech vyžaduje použití speciálních fontů. I v případě, že vizuální styl vaší organizace obsahuje neobvyklé fonty, je na webu doporučeno vždy **používat obvyklá písma bez typografických zvláštností**, která se uživatelům webu nejlépe čtou. Vhodná jsou písma bezpatková, proporcionální.

Naopak se nedoporučují tyto typy písem:

- písma úzká (tj. narrow, compressed nebo condensed), nebo písma, která mají příliš tenké linky;
- efekty písma, např. stínování či obrysy;
- texty psané pouze velkými písmeny;
- fonty s typografickými zvláštnostmi.

Ukázky nedoporučených písem si můžete prohlédnout na obr. 1.

Neobvyklé písmo

Jiné neobvyklé písmo

Písmo s úzkými znaky

Písmo typu „skript“

Obr. 1: Ukázka neobvyklých fontů, jejichž použití na webu je vhodné se vyhnout (zdroj: archiv)

autorky)

Proč je důležité vybírat běžné fonty a vyhnout se efektům písma

Neobvyklá písma mohou být překážkou pro čtení a někdy následně i porozumění textu pro lidi s poruchami zraku, dyslektiky, lidi s mentálním postižením, cizince, prelingválně neslyšící apod. Je však známo, že typograficky nezvyklé písmo může být rušivé i pro běžné uživatele webu, kteří pak zaměří svou pozornost na písmo a méně se soustředí na sdělení textu.¹⁾

Hůře čitelná jsou také písma která jsou příliš úzká. Např. stlačený (condensed) typ písma je oproti běžnému typu písma stejné velikosti hůře čitelný. Negativní vliv na čitelnost mají také tenké linky některých písem, různé efekty písma, texty psané kapitálkami aj.

Na obr. 2 jsou dva bloky textu, u kterých byla použita stejná velikost písma. Horní blok je psán úzkým fontem s tenkými linkami, spodní blok je psán běžným fontem stejné velikosti. Který se vám čte lépe?²⁾

Neobvyklá písma, písmena příliš blízko u sebe, písmo s různými efekty aj. mohou být překážkou pro čtení a někdy následně i porozumění textu pro lidi s poruchami zraku, dyslektiky, lidi s mentálním postižením, cizince, prelingválně neslyšící apod.

Neobvyklá písma, písmena příliš blízko u sebe, písmo s různými efekty aj. mohou být překážkou pro čtení a někdy následně i porozumění textu pro lidi s poruchami zraku, dyslektiky, lidi s mentálním

Obr. 2: Srovnání úzkého fontu s tenkými linkami a běžného písma (zdroj: archiv autorky)

Styly odstavců a bloků

Nezanedbatelný vliv na čitelnost textu má uspořádání textu, zejména řádkování, rozestupy mezi odstavci nebo bloky. K čitelnosti přispívá čistý a vzdušný design stránek:

- Použijte dostatečné **rozestupy mezi řádky**, vhodné je např. řádkování 1,5 (rozhodně ne řádkování 1).
- Použijte dostatečný **odstup mezi odstavci** a mezi jednotlivými bloky.
- **Vyhňte se příliš dlouhým řádkům** a nastavte šířku textových bloků tak, aby se uživatelům dobře četla. Důležité je to zejména kvůli širokoúhlým monitorům.
- **Text zarovnávejte doleva**, nikdy do bloku (při zarovnání textu do bloku vznikají mezery, které mohou ztěžovat čtení textu).

Na obr. 3 a 4 vidíte stejný text. Zatímco na obr. 3 je použito řádkování 1 a mezi odstavci nejsou mezery, na obr. 4 jsou dostatečné mezery mezi řádky i odstavci.

Který text se vám čte lépe?³⁾

Na čitelnost textu má vliv také uspořádání textu, zejména řádkování nebo rozestupy odstavců a bloků. K čitelnosti přispívá čistý a vzdušný design stránek. Důležité jsou dostatečné rozestupy mezi řádky. Lze doporučit např. řádkování 1,5 (nikoliv řádkování 1). Stejně tak se doporučuje dostatečný odstup mezi odstavci a bloky. Vyhňte se příliš dlouhým řádkům a nastavte šířku textových bloků tak, aby se text uživatelům dobře četl. Text zarovnávejte doleva, nikdy do bloku. Při zarovnání do bloku vznikají mezery, které mohou ztěžovat čtení textu.

Obr. 3: Text s malým rozestupem mezi řádky a odstavci (zdroj: archiv autorky)

Na čitelnost textu má vliv také uspořádání textu, zejména řádkování nebo rozestupy odstavců a bloků. K čitelnosti přispívá čistý a vzdušný design stránek.

Důležité jsou dostatečné rozestupy mezi řádky. Lze doporučit např. řádkování 1,5 (nikoliv řádkování 1). Stejně tak se doporučuje dostatečný odstup mezi odstavci a bloky.

Vyhňte se příliš dlouhým řádkům a nastavte šířku textových bloků tak, aby se text uživatelům dobře četl. Text zarovnávejte doleva, nikdy do bloku. Při zarovnání do bloku vznikají mezery, které mohou ztěžovat čtení textu.

Obr. 4: Text s dostatečnými mezerami mezi řádky a odstavci (zdroj: archiv autorky)

Zvýraznění textu

Pokud je text na webové stránce psán srozumitelným jazykem a je strukturován pomocí nadpisů, seznamů a dalších sémantických prvků, bývá často přehledný sám o sobě. Nastavení redakčního systému se postará o zvýraznění jednotlivých prvků, např. vzhledu nadpisů.

Pokud však potřebujete zvýraznit nějaký text v obsahu stránky, doporučujeme ke zvýraznění využít tučný řez písma nebo kurzívu, případně zvýraznění pomocí barvy písma nebo barvy pozadí textu. V tom případě však nezapomeňte, že barva by neměla být jediným způsobem sdělení informace.

Pravidla pro zvýraznění textu

1. **Dbejte na dostatečný kontrast textu a pozadí.** Pro barevné zvýraznění není např. vhodné použít světlý podklad pro světlé písmo.
2. **Nespoléhejte se při zvýraznění pouze na barvu.** Lidé s poruchami barvocitu nemusí barevné zvýraznění vůbec vnímat (podle typu poruchy např. nemusí rozeznat červenou, zelenou či jinou barvu, viz [Uživatelé s poruchami barvocitu](#)). Text můžete zvýraznit např. tučným řezem.
3. **Snažte se zvýrazněné části textu odlišit od odkazů.** Zejména nepoužívejte podtržení slov. Podtržení se na webu tradičně využívalo a využívá pro odkazy, a proto by mohlo v návštěvnických stránkách vzbuzovat dojem, že zvýrazněný text je odkazem.

4. **Nepoužívejte pro zvýraznění textu více různých fontů.** Kombinace různých písem může nejen působit neesteticky, ale může také vést k tomu, že informace působí nepřehledně.
5. **Nepoužívejte neobvyklé fonty,** které mohou některým návštěvníkům webu komplikovat čtení a vnímání textu.

1)

Neobvyklá písma mohou mít i technická úskalí: Na webu se obvykle využívají tzv. web safe fonty, tj. fonty, o kterých se předpokládá, že jsou k dispozici na většině počítačů a že se tudíž uživatelí stránka s tímto fontem zobrazí správně, tedy tak, jak byla navržena. Pokud však uživatel písmo na svém počítači nainstalované nemá, zobrazí se mu jiné písmo. V některých případech to může znamenat i „rozsypání“ designu stránky. Existují sice technická řešení, která tyto problémy eliminují; většinou však nejsou stoprocentní a v některých případech mohou být zdrojem dalších technických problémů. Nezapomínejme ani na to, že písma, která mohou vypadat zajímavě a dobře při zobrazení na monitoru počítače, nemusí vždy stejně dobře vypadat na menší ploše (tj. na mobilních zařízeních).

2)

Běžný font, který byl použit pro druhý blok, je lépe čitelný než první blok textu s úzkým fontem a tenkými linkami.

3)

První blok textu s malým rozstupem mezi řádky se čte hůře než „vzdušněji“ formátovaný text druhého bloku.

From:
<https://prirucky.ipk.nkp.cz/> - Metodické příručky pro knihovny

Permanent link:
https://prirucky.ipk.nkp.cz/pristupnost/pismo_a_formatovani_textu?rev=1600847228

Last update: 2020/09/23 09:47

